Hukuk Bölümü 2007/143 E., 2008/9 K.

"İçtihat Metni"

İstanbul İli, Eyüp İlçesi, Gümüşsüyü Mahallesi, 35 pafta, 260 Ada, 94,96,97,98,99,108,109 ve 110 sayılı parsellerin tamamı, 101 sayılı parselin 226/448 hissesi 2981 sayılı Yasanın 10/c maddesi uyarınca bedele dönüştürülerek, 5.3.1990 tarihinde tapudan terkin edilmiş ve davacılar 49.254.600.-TL alacaklı kılınmıştır.

Davacılar vekili, davalı idarece yapılan imar uygulamasıyla; mülkiyeti davacılara ait olan taşınmazların tapularının, hiçbir parsele revizyonu yapılmadan bedele dönüştürüldüğünü, tapudan terkin edildiğini ancak ödeme yapılmadığını belirterek; taşınmazlarının dava tarihindeki değerlerinin belirlenerek fazlaya ilişkin dava ve faiz hakkı saklı kalmak kaydıyla 2.800.000.00 YTL.nin davalı idareden tahsili istemiyle 13.10.2006 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davacılar vekili; davalı idare vekilinin, görevsizlik kararının kaldırılmasına ilişkin 25.12.2006 tarihli dilekçesine karşılık, Danıştay Başsavcılığına sunulmak üzere Eyüp 1. Asliye Hukuk Mahkemesine verdiği 15.1.2007 tarihli dilekçesinde; " (…

…)Bedele karşı adli yargıda dava açıyoruz. İdari yargıda dava açmıyoruz çünkü idari işlemin iptalini talep etmiyoruz. Zira; idari işlemi iptal ettirsek bile, dava konusu parsel yerleri başkalarına verildiği için idari yargıdaki davanın bize bir yararı olmayacaktır. Biz tercihimizi Adli yargıda bedel artırım davası açma yönünde kullanıyoruz.(…

…)" ifadesiyle, dava konusuna açıklık getirmiştir.

Davalı vekilince, birinci savunma dilekçelerinde, davanın idari yargı yerinde görülmesinin gerektiği ileri sürülerek, görev itirazında bulunulmuştur.

EYÜP 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ;21.12.2006 günlü celsesinde E:2006/341 sayı ile, davalı İdare vekilinin göreve ilişkin itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı İdare vekilince, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine, dilekçe ve dava dosyasının sureti Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; Davacıların imar uygulaması sonucu bedele dönüştürülen ve tapudan terkin edilen taşınmazlarının dava tarihindeki değerlerinin belirlenerek, fazlaya ilişkin dava ve faiz hakkı saklı kalmak kaydıyla 2.800.000.00 YTL.nin davalı idareden tahsili istemiyle Eyüp 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2006/341 esas sayısında kayıtlı olarak açılan davada, davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevine girdiği ileri sürülerek davalı idarece görev itirazında bulunulmuş ve itirazın reddi üzerine olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istenilmiş olmakla gereğinin düşünüldüğü; 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunun, 3290 sayılı Kanunun 4.maddesi ile değişik 10.maddesinin (c) bendinde, "İmar mevzuatına aykırı bina yapılmış, hisseli arsa ve araziler veya özel parselasyona dayalı arazilerde, imar adası veya parseli olabilecek büyüklükteki alanlarda, binalı veya binasız arsa ve arazileri birbirleriyle, yol fazlalarıyla veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerle birleştirmeye, bunları yeniden ada ve parsellere ayırmaya, yapıları yeniden doğan imar ada veya parseli içinde kalanları yapı sahiplerine, yapı olmayanları diğer hisse sahiplerine müstakil veya hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre vermeye, bunlar adına tescil ettirmeye ve tescil işlemi dışında kalanların hisselerini 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa göre tespit edilecek bedeli peşin ödenmek veya parsel sahipleri aleyhine kanuni ipotek tesis edilerek, tapu sicilinden terkin ettirmeye belediye veya valilikler resen yetkilidir..." hükmüne yer verilmiş olduğu; dosyanın incelenmesinden, İstanbul İli, Eyüp İlçesi, Gümüşsüyü Mahallesi, 35 pafta, 260 Ada, 94,96,97,98,99,108,109 ve 110 sayılı parsellerin tamamı, 101 sayılı parselin 226/448 hissesinin 2981 sayılı Yasanın 10/c maddesi uyarınca bedele dönüştürülerek, 5.3.1990 tarihinde tapudan terkin edildiği ve davacıların 49.254.600.-TL alacaklı kılındığının anlaşıldığı; uyuşmazlığın, davacıların taşınmazlarının 2981 sayılı Yasanın 10/c maddesi uyarınca bedele dönüştürüldüğü tarihten bu yana, buna dair bedelin ödenmemiş olmasından kaynaklanmakta olduğu, dolayısıyla davanın konusunun, idarece kamu gücü kullanılarak tek yanlı biçimde tesis edilen uygulama işlemlerinden kaynaklanan zararın tazminine ilişkin bulunduğu; bunun ise, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2.maddesinin 1/b bendinde yer alan "idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" niteliğini taşımakta olduğu; bu durumda, davacıların Belediye Encümeni kararı ile bedele dönüştürülen taşınmazlarına ilişkin bedelin, 1990 yılından bu yana ödenmemesinden doğduğu ileri sürülen zararın tazminine yönelik davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevine girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesine göre olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vermiş ve görev konusunun incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesi'nden istemiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Davacılar vekilinin, imar uygulamasıyla Belediye Encümeni kararıyla mülkiyeti davacılara ait olan Eyüp Gümüşsüyü mahallesi 35 paftada bulunan 260 ada 94,96.97,98,99,99,108,109,110,101 parsel sayılı taşınmazların tapularının hiçbir parsele revizyonu yapılmadan bedele dönüştürüldüğünü, tapudan terkin edildiğini ancak ödeme yapılmadığını, değerlerinin belirlenerek fazlaya dair hakları saklı tutularak 2.800.000.00YTL.nin davalı idareden tahsili istemiyle Eyüp 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açıldığı ve davalı belediye tarafından görev itirazında bulunulduğunun anlaşıldığı; Eyüp 1.Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından 21.12.2006 tarihli oturumda davalının görev itirazının reddedildiği; Anayasa'nın 125/son madde ve fıkrasında; idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğunun kurala bağlandığı; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 2/1-b maddesi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davalarının, idari dava türleri arasında sayıldığı; 2576 sayılı Bölge idare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 5.maddesinin (b) bendinde ise, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derece Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki tam yargı davalarını idare mahkemelerinin çözümleyeceğinin belirtildiği; imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davada, arsa tahsis edilememesi nedeniyle davacıya bir bedel ödenip ödenmeyeceği hususunun imar mevzuatı hükümlerine göre incelenerek bir sonuca varılması gerekeceğinden ve imar hududu içinde bulunan binalı veya binasız arsa ve arazileri malikleri veya diğer hak sahiplerinin muvafakati aranmaksızın birbirleri ile, yol fazlaları ile, kamu kurumlarına veya belediyelere ait bulunan yerlerle birleştirmeye, bunları yeniden imar planına uygun ada veya parsellere ayırmaya, müstakil, hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre hak sahiplerine dağıtmaya ve resen tescil işlemlerini yaptırmaya belediyelerin yetkili olduğu kurala bağlanmış olduğundan, idare tarafından kamu gücünü kullanarak tek yönlü irade açıklaması şeklinde işlem tesis edildiğinden, zararın tazminine yönelik davanın görüm ve çözümünün idare hukuku kurallarına göre idari yargı yerinde yapılmasının gerektiği; açıklanan nedenlerle,Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Yasanın 10.maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Eyüp 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2003/341 esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Erdoğan BUYURGAN, Habibe ÜNAL, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Gürbüz GÜMÜŞAY'ın katılımlarıyla yapılan 04.02.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idarece anılan Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen şekilde görev itirazında bulunulduğu ve 12. maddede öngörülen süre içinde başvurulduğu, bu nedenle Danıştay Başsavcısı tarafından Yasa'da öngörülen yönteme uygun biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmakta olup, uyuşmazlığın esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacıların imar uygulaması sonucu bedele dönüştürülen ve tapudan terkin edilen taşınmazlarının dava tarihindeki değerlerinin belirlenerek fazlaya ilişkin dava ve faiz hakkı saklı kalmak kaydıyla 2.800.000.00 YTL.nin davalı idareden tahsili istemiyle açılmıştır.

2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunun 3290 sayılı Kanun ile değişik 10. maddesinin (c) bendinde, "İmar mevzuatına aykırı bina yapılmış, hisseli arsa ve araziler veya özel parselasyona dayalı arazilerde, imar adası veya parseli olabilecek büyüklükteki alanlarda, binalı veya binasız arsa ve arazileri birbirleriyle, yol fazlalarıyla veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerle birleştirmeye bunları yeniden ada ve parsellere ayırmaya, yapılara yeniden doğan imar ada veya parseli içinde kalanları yapı sahiplerine, yapı olmayanları diğer hisse sahiplerine müstakil veya hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre vermeye, bunlar adına tescil ettirmeye ve tescil işlemi dışında kalanların hisselerini 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa göre tespit edilecek bedeli peşin ödenmek veya parsel sahipleri aleyhine kanuni ipotek tesis edilerek, tapu sicilinden terkin ettirmeye belediye veya valilikler resen yetkilidir.." hükmü yer almıştır.

Öte yandan 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1. maddesinde; Kanunun; kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların, Devlet ve kamu tüzelkişilerince kamulaştırılmasında yapılacak işlemleri, kamulaştırma bedelinin hesaplanmasını, taşınmaz malın ve irtifak hakkının idare adına tescilini, kullanılmayan taşınmaz malın geri alınmasını, idareler arasında taşınmaz malların devir işlemlerini, karşılıklı hak ve yükümlülükler ile bunlara dayalı uyuşmazlıkların çözüm usul ve yöntemlerini düzenleyeceği; özel kanunlarına dayanılarak gerçek ve özel hukuk tüzelkişileri adına yapılacak kamulaştırmalarda da, bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı, belirtilmiş; Kanunun "Dava Hakkı" başlıklı 14. maddesinde ise" (Değişik madde: 24/04/2001 - 4650/7. md.)

Kamulaştırmaya konu taşınmaz malın maliki tarafından 10 uncu madde gereğince mahkemece yapılan tebligat gününden, kendilerine tebligat yapılamayanlara tebligat yerine geçmek üzere mahkemece gazete ile yapılan ilan tarihinden itibaren otuz gün içinde, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal ve maddi hatalara karşı da adli yargıda düzeltim davası açılabilir.

İdari yargıda açılan davalar öncelikle görülür.

İştirak halinde veya müşterek mülkiyette, paydaşların tek başına dava hakları vardır.

İdare, kamulaştırma belgelerinin mahkemeye verildiği günden itibaren otuz gün içinde maddi hatalara karşı adli yargıda düzeltim davası açabilir.

İdare tarafından, bu Kanun hükümlerine göre tespit olunan malike ve zilyede karşı açılan davaların görülmesi sırasında, taşınmaz malın gerçek malikinin başka bir şahıs olduğu anlaşıldığı takdirde, davaya bu gerçek malik, tapu malikinin daha önce öldüğü sabit olursa mirasçıları da dahil edilmek suretiyle devam olunur.

Açılan davaların sonuçları dava açmayanları etkilemez." denilmiş; böylelikle kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda; takdir olunan bedel ile maddi hatalara karşı ise adli yargıda dava açılacağına işaret edilmek suretiyle, görev konusu açık bir şekilde düzenlenmiştir.

Olayda, davacıların taşınmazlarının 2981 sayılı Yasanın 10/c maddesi uyarınca bedele dönüştürüldüğü, 5.3.1990 tarihinde tapudan terkin edildiği ve davacıların 49.254.600.-TL alacaklı kılındığı; davacılar vekili dilekçesinde, imar uygulaması ve bedele dönüştürme ile ilgili olarak Kamulaştırma Yasasına uygun olarak hiçbir tebligat yapılmadığı, bedelin hangi bankaya yatırıldığı konusunda müvekkillerine bildirimde bulunulmadığı ve ödemede bulunulmadığı ve kamulaştırmanın tamamlanmadığı iddia edilerek; sonuçta Davacıların imar uygulaması sonucu bedele dönüştürülen ve tapudan terkin edilen taşınmazlarının dava tarihindeki değerlerinin belirlenerek fazlaya ilişkin dava ve faiz hakkı saklı kalmak kaydıyla 2.800.000.00 YTL.nin davalı idareden tahsili istemiyle dava açıldığı; davacılar vekilinin, Danıştay Başsavcılığına sunulmak üzere Eyüp 1. Asliye Hukuk Mahkemesine verdiği 15.1.2007 tarihli dilekçesinde ise; bedele dönüştürme kararından ve taşınmazların m2'si için takdir edilen parasal miktardan bilgi sahibi oldukları; buna karşın, idari işlemin iptalini talep etmedikleri, tercihlerini adli yargıda bedel artırım davası açma yönünde kullandıkları anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, olayda davacılar tarafından açılan davanın, idari işlemin iptaline yönelik olmadığı; idarece takdir edilen bedele karşı, taşınmazların dava tarihindeki değerlerinin belirlenerek, 2.800.000.00 YTL.nin davalı idareden tahsili istemli olduğu anlaşıldığından, davanın görüm ve çözümü, 2942 sayılı Yasa'nın 14. maddesine göre adli yargı yerinin görevine girmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN REDDİNE 04.02.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.